

Recenzja w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego  
w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki prawne dr Ewie Kowalewskiej.

### **1. Podstawa przygotowania recenzji**

Podstawa formalna sporządzenia recenzji wynika z Uchwały Nr 76/2022 RADY NAUKOWEJ WYDZIAŁU PRAWA I ADMINISTRACJI UNIwersYTETU SZCZECIŃSKIEGO z dnia 13 maja 2022r. w sprawie powołania komisji habilitacyjnej w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego dr Ewie Kowalewskiej podjętej na podstawie decyzji Rady Doskonałości Naukowej z dnia 29 marca 2021r. (znak pisma Z5.4000.199.2021.4.GS).

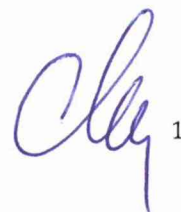
Pismem dr. hab. Zbigniewa Kuniewicza, prof. US Przewodniczącego Rady Naukowej Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Szczecińskiego datowanym na dzień 20 maja 2022 roku, zostałam poinformowana o powierzeniu funkcji recenzenta w postępowaniu habilitacyjnym dr Ewy Kowalewskiej.

Podstawą prawną oceny osiągnięć naukowych Kandydatki ubiegającej się o stopień doktora habilitowanego jest art.219 ust.1 Ustawy z dnia 20 lipca 2018r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2022, poz.574 ze zm.).

### **2. Sylwetka naukowa i zawodowa Kandydatki do stopnia doktora habilitowanego**

Pani dr Ewa Kowalewska ukończyła 8 kwietnia 1998r. z oceną bardzo dobrą Stacjonarne Studia Prawa na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Szczecińskiego i uzyskała tytuł magistra prawa na podstawie pracy magisterskiej nt. *Doradztwo zawodowe jako nowa forma działalności gospodarczej* napisanej pod kierunkiem dr. hab. prof. US Zbigniew Ofiarskiego.

W latach 2019-2020 była słuchaczem Studiów podyplomowych „Audyt i kontrola wewnętrzna w usprawnieniu zarządzania”, organizowanych na Wydziale Nauk Ekonomicznych i Zarządzania Uniwersytetu Szczecińskiego. Studia te ukończyła pracą dyplomową nt. *Funkcjonowanie kontroli wewnętrznej w bankach*.



1

Na mocy Uchwały Rady Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Szczecińskiego z dnia 22 września 2015r. uzyskała stopień naukowy doktora nauk prawnych w dyscyplinie: prawo na podstawie rozprawy doktorskiej nt. *Kontrola dewizowa wykonywana przez Narodowy Bank Polski*. Promotorem pracy był Prof. dr hab. Zbigniew Ofiarski; funkcję recenzentów pełnili: Prof. dr hab. Andrzej Drwiłło oraz dr hab. Marek Zdebel.

Od 22 sierpnia 1998r. do 2012r. zatrudniona w Oddziale Okręgowym Narodowego Banku Polskiego w Szczecinie, początkowo w Dziale Kadr, następnie w Dziale Statystyczno-Dewizowym oraz w Zespole Informatyków.

W latach 1999-2001 pracowała na podstawie umowy o dzieło w Kancelarii Radców Prawnych Bor i Andrałójć.

W latach 2012-2013 zatrudniona w Warta S.A. Oddział w Szczecinie, gdzie uzyskała licencję agenta ubezpieczeniowego.

Od dnia 1 marca 2012r. jest zatrudniona na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Szczecińskiego, obecnie na stanowisku adiunkta, a od 2019r. jako Kierownik Zespołu Badawczego Prawa Finansowego. Jest także wykładowcą w Okręgowej Izbie Radców Prawnych w Szczecinie oraz w Izbie Notarialnej w Szczecinie.

### **3. Ocena monografii jako głównego osiągnięcia naukowo-badawczego**

Jako osiągnięcie naukowe uzyskane po otrzymaniu stopnia doktora, stanowiące znaczny wkład w rozwój dyscypliny naukowej, a tym samym spełniające kryteria określone w art.219 ust.1 pkt2 lit.a ww. Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, została wskazana monografia naukowa pt. „*Status prawny składek wnoszonych na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego*”, Warszawa 2021r., C.H.Beck 2021, ss.350, ISBN 978-83-8235-325-9, recenzenci wydawniczy: dr hab. Andrzej Gorgol, prof. UZ oraz dr hab. Marek Zdebel.

#### **3.1. Problem badawczy**

Odnosząc się do oceny podjętego tematu należy wskazać na bardzo precyzyjnie skonstruowany problem badawczy, który wybrała Kandydatka do stopnia naukowego doktora habilitowanego (dalej nazywana Kandydatką). Przyjęty temat ewidentnie, a nie w sposób domniemany potwierdza, że jej zamiarem jest określenie statusu prawnego składek uiszczanych na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego (dalej także BFG). Z tak jednoznacznie sformułowanego tematu pracy wynika, że przedmiotem opracowania będzie zdefiniowanie jednego z rodzajów świadczeń pieniężnych o charakterze publicznym wnoszonego na rzecz BFG wraz z ustaleniem jego statusu prawnego, z uwzględnieniem pozycji prawnej Bankowego Funduszu Gwarancyjnego.



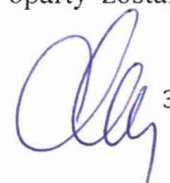
2

Podjęmowany w omawianej pozycji temat badawczy oceniam jako niezwykle ważny, interesujący, a nade wszystko aktualny, mając na względzie rolę i znaczenie BFG w obecnej sytuacji społeczno-gospodarczej. Jak zauważa Kandydatka na podstawie obowiązujących przepisów prawa, Bankowy Fundusz Gwarancyjny został powołany w celu podejmowania działań na rzecz zapewnienia stabilności krajowego systemu finansowego, w szczególności przez zapewnienie funkcjonowania obowiązkowego systemu gwarantowania depozytów oraz prowadzenie przymusowej restrukturyzacji. Co istotne, i na co słusznie zwraca uwagę pisząca, wyposażony w osobowość prawną nie jest państwową osobą prawną i nie jest inną państwową jednostką organizacyjną. Jednakże, zaliczony do struktury organizacyjnej państwa ma zapewnić stabilność krajowego systemu finansowego współtworząc stabilny i bezpieczny system bankowy (s.3 Autoreferatu). Realizacji tych celów ma służyć zagwarantowanie przez BFG depozytów i przymusowej restrukturyzacji, co wiąże się z koniecznością posiadania wystarczających środków finansowych oraz wypracowaniem takich norm prawnych, które zapewnią kompleksowy, niezawodny i efektywny system finansowania BFG (s.4 Autoreferatu).

Odnosząc się do obowiązujących w tym zakresie unormowań prawnych, warto podkreślić, iż Kandydatka dostrzega w dotychczasowym systemie regulacji prawnych wystąpienie zjawiska interferencji norm prawa publicznego i prawa prywatnego. Jak dowodzi, funkcjonowanie BFG należy wiązać wprawdzie z regulacjami prawa prywatnego, jednakże jego działanie wiąże się także z obszarem prawa publicznego. Ten charakter publiczny uzasadnia dominującą rolę rządu, a przede wszystkim Ministra Finansów, wiążąc jego działalność z aspektem funkcjonowania rynku finansowego jako dobra wspólnego (s.13 Rozprawy).

To dobro wspólne powiązane z rolą BFG ma zapewnić ustawowo określone bezpieczeństwo i stabilność na rynku finansowym, które wiąże z koniecznością zwiększenia zaufania do instytucji gromadzących środki pieniężne i ochrony deponentów. Poprzez swoje stwierdzenie, Kandydatka ustala misję BFG, który ma realizować interes publiczny (s.12 Rozprawy).

W kontekście pozyskiwania środków finansowych przez BFG istotne znaczenie ma rozszerzenie, za Kandydatką do trzech obszarów, obserwacji działania BFG na obszar: 1) gwarantowania depozytów; 2) prowadzenia restrukturyzacji, w tym przymusowej i uporządkowanej likwidacji usług (ang. *resolution*); 3) wykonywania działalności analityczno-kontrolnej (Wprowadzenie, s.4). Zestawienie działań w tych trzech obszarach, uzasadnia w jej przekonaniu decydującą rolę tytułowych składek, na których oparty został



3

aktualny model finansowania działalności BFG (s.4 Autoreferatu). Przy tym, jak zauważa Kandydatka, finansowane składkami działanie BFG w ramach wskazanych obszarów wiąże się z dwoma aspektami szerszego oddziaływania Bankowego Funduszu Gwarancyjnego; pierwszego, polegającego na zapewnieniu finansowego i prawnego bezpieczeństwa na rynku bankowym (reprezentowanego przez działalność banków) i rynku spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych (w ramach działalności kas oszczędnościowo-kredytowych); drugim, dotyczącym ochrony nieprofesjonalnych uczestników (deponentów) tych rynków.

W związku z tak szerokim spektrum przyjętych rozważań, na szczególnie pozytywną ocenę zasługuje doskonale uporządkowanie podejmowanych rozważań prowadzonych w oparciu o obowiązujące regulacje prawne polskie, jak i unijne. Bazą do prowadzonych badań Kandydatki jest także doktryna prawnicza, ekonomiczna z uwzględnieniem analizy danych statystycznych, a także orzecznictwo sądowe.

### **3.2. Cele badawcze; zasadniczy oraz szczegółowe**

Jak wskazuje Kandydatka, w niniejszej Monografii analizie został poddany obowiązujący model finansowania działalności BFG oparty na tytułowych składkach, stąd zasadniczym celem pracy jest określenie statusu prawnego składek wpłacanych na rzecz BFG przede wszystkim z uwzględnieniem rozwiązań prawnych przyjętych na gruncie obowiązującego ustawodawstwa. Na tym tle Kandydatka dąży do ustalenia czy obowiązujące ustawodawstwo pozwala na zidentyfikowanie w pełni statusu prawnego tego rodzaju składek. Jak zauważa Autorka, obowiązujący model finansowania BFG, oparty na unormowaniach unijnych, nie przewiduje wprost takiego modelu, który powinien mieć zastosowanie w systemie gwarantowanych depozytów i w systemie *resolution*. W jej przekonaniu powoduje to nierozwiązany dotychczas dylemat, czy w zakresie omawianej ochrony i dbałości o stabilność i bezpieczeństwo należy stosować model finansowania *ex post* czy *ex ante*; czy też model hybrydowy (s.18 Rozprawy). Przy tym, wyjaśniając przyjęte sformułowania Kandydatka wykazuje, że model *ex ante* zakłada akumulowanie składek funduszu gwarancyjnego i funduszu przymusowej restrukturyzacji, podczas gdy model *ex post* opiera się na wpłatach dokonywanych dopiero po upadłości banku (lub kasy) (*Ibidem*). Przekonuje, że rozstrzygnięciu tej kwestii nie pomaga także Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady mająca ustalić ramy finansowe zaspokajające potrzeby prowadzenia działań naprawczych, a wskazująca jedynie ogólnie na finansowanie działalności gwarancyjnej, które z jednej strony powinno być zasadniczo ponoszone przez instytucje kredytowe; z drugiej zaś, zdolność finansowania tych systemów musi pozostawać w odpowiednim stosunku do ich zobowiązań



4

przy jednoczesnym braku zagrożenia stabilności systemu bankowego w państwie członkowskim (*Ibidem*).

Tak szeroko zakrojone badania wynikające z przedstawionego przez Autorkę celu zasadniczego (s.19 Rozprawy) zostały uporządkowane w ramach sześciu celów szczegółowych. Pierwszy z nich dotyczy ustalenia cech składek wnoszonych do BFG przez zobowiązane do tego podmioty. Drugi został powiązany z koniecznością rozróżnienia dwóch podstawowych obszarów działalności BFG, przy jednoczesnym wyznaczeniu zakresu podmiotowego dla każdego z nich, ze wskazaniem źródeł finansowania. Trzeci cel badań obejmuje weryfikację obowiązujących zasad finansowania systemu gwarancyjnego banków oraz spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych; podczas gdy czwarty cel ukierunkowany został na zbadanie zasad finansowania działalności BFG w zakresie przymusowej restrukturyzacji banków i spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych. Piąty cel podobnie, jaki i ostatni wynika z potrzeby zachowania ciągłości tworzenia zasobów finansowych stąd konieczność przeprowadzenia analizy ustawodawstwa w zakresie rachunkowości oraz sprawozdań z działalności finansowej BFG po to by wykazać poziom kształtowania się środków gromadzonych na rachunkach poszczególnych funduszy BFG (s.18-19 Rozprawy).

### **3.3. Teza badawcza**

Na podstawie postawionych sobie przez Kandydatkę celów badawczych należy odnotować, że w sposób wyraźny, niezwykle skrupulatny i przejrzysty, została wyeksponowana także teza badawcza, zgodnie z którą *de lege lata* - ocena statusu prawnego składek wpłacanych na rzecz BFG pozwala na ich zakwalifikowanie jako *quasi* - daniny publicznej. Prowadzenie badań w tym obszarze Kandydatka systematyzuje w ramach rozważań dotyczących trzech kwestii, tj. 1) bezpieczeństwa i stabilności rynku finansowego (w szczególności rynku bankowego); 2) funkcjonowania rynku finansowego w kontekście interferencji norm publicznych; 3) problematyki skutków kryzysu finansowego, jaki miał miejsce w latach 2007-2011. Na tej podstawie Autorka deklaruje wykazanie wielu niedoskonałości systemu, co ma stanowić podstawę dla sformułowania własnych postulatów *de lege ferenda* (s.19 Rozprawy).

### **3.4. Struktura pracy i metody badawcze**

Oceniając strukturę pracy należy zwrócić uwagę na ogromną pieczołowitość i dbałość z jaką Kandydatka przygotowała Rozprawę pod względem technicznym. Przejrzystości i czytelności służą także jasne oznaczenia poszczególnych jej elementów. Na Monografię, zgodnie z przyjętym układem w jej Spisie treści, składają się: Przedmowa (s.IX), Wykaz



skrótów (s.XI-XVI), Wykaz bogatej literatury przedmiotu (s.XVII-XLI), Wykaz źródeł (s.XLIILVIII), Wykaz orzecznictwa (s.LIX-LX), Wykaz tabel (LXI), Wprowadzenie (s.1-4); Rozdział I (s.25-84); Rozdział II (s.85-1640); Rozdział III (s.165-204); Rozdział IV (s.205-248); Rozdział V (s.249-296); Rozdział VI (s.297-326) - każdy z Rozdziałów zaopatrzone w Uwagi wprowadzające i Uwagi końcowe; Zakończenie (329-346); Indeks rzeczowy (s.347-350).

Przechodząc do wykazania zastosowanych przez Kandydatkę metod badawczych, należy podnieść, że co oczywiste ze względu na dyscyplinę, w ramach której prowadzone są dywagacje, podstawową jest metoda dogmatyczno-prawna polegająca, jak pisze, na wykorzystaniu (a nie analizie norm prawnych) dorobku doktryny oraz wybranych pozycji literatury nauk ekonomicznych (s.23 Rozprawy). Przyjęcie takiego wyjaśnienia zaskakuje rozumieniem znaczenia tej metody przy tak pozytywnie ocenionych elementach merytorycznych dysertacji, tj. problemu badawczego, celów badawczych i tez.

Inną wykazaną przez Autorkę metodą badawczą, która niestety także wzbudza pewne wątpliwości co do rozumienia jej znaczenia przez piszącą, jest metoda analityczna związana przecież z empiryczno-analitycznym procesem badawczym, a nie jak wykazuje z analizą tekstów prawnych (przy jednoczesnym zastosowaniu zasad wykładni prawa) oraz orzecznictwa (s.23Rozprawy). Potwierdzając niewłaściwe rozumienie tej metody wskazuje, że „Zasadniczym przedmiotem badań były akty normatywne, poczynając od Konstytucji RP, poprzez wybrane regulacje publicznoprawne...”. „Analizą i oceną objęto także unormowania wprowadzone aktami wykonawczymi do ustaw ...” (s.23 Rozprawy).

Inną zastosowaną przez Kandydatkę metodą badawczą, nazwaną przez nią za Z.Ziemińskim, jest metoda rekonstrukcyjna i deskrypcjonistyczna analizy języka, istotna jak uzasadnia dla skonstruowania „siatki pojęciowej na potrzeby niniejszej dysertacji” (s.23). W pracy znalazła także zastosowanie metoda historyczna celem wykazania zasad funkcjonowania BFG przed 2016 rokiem. Metoda empiryczna i statystyczna znalazły zastosowanie w ostatnim Rozdziale opartym na analizie danych pochodzących, w szczególności z raportów, sprawozdań, opinii eksperckich (s.24 Rozprawy).

### **3.5. Merytoryczna ocena pracy**

Dążąc do oceny analizowanej Monografii nie sposób przejść obojętnie obok treści Wprowadzenia, które oprócz wskazania elementów obligatoryjnych dla tego typu opracowania w postaci ww. problemów badawczych, celów badawczych, tez oraz zastosowanych metod przybliża kwestie związane z genezą i motywami utworzenia BFG w kontekście konieczności zachowania stabilności finansowej w całym systemie bankowym,



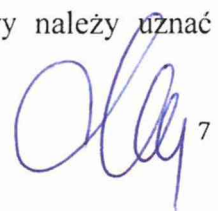
a także w obliczu nowych wyzwań przystąpienia Polski do Unii Europejskiej. Przy tym, warte podkreślenia jest konstatacja Kandydatki, że te funkcje i zadania BFG ewaluowały ze względu na zmieniające się otoczenie, warunki makroekonomiczne, zmiany w sektorze finansów publicznych oraz dążenie do globalizacji systemów finansowych (s.2-3 Rozprawy).

Rozdział I pracy zatytułowany *Miejsce składek wnoszonych na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego w systemie ciężarów i danin publicznych*, w mojej ocenie pełni szczególną rolę, zawierając rozważania niezbędne dla prowadzenia dalszych tak wielopłaszczyznowych dywagacji. Faktycznie, w ramach początkowo omawianych kwestii znalazły miejsce rozważania zmierzające do ustalenia charakteru prawnego BFG wraz z wyjaśnieniem znaczenia prawnego i potocznego poszczególnych elementów składających się na nazwę tego Funduszu powiązane z pełnioną przez niego rolą. Warte podkreślenia jest, że pozostając w tym obszarze swojej analizy, Kandydatka odnosi się także do regulacji przepisów wynikających z art.33 Kodeksu cywilnego dotyczących uznania BFG za osobę prawną i wynikających z tego konsekwencji prawnych (s.29 Rozprawy).

Prowadząc uporządkowane rozważania Kandydatka odnosi się do składek uznając je za „ciężar publiczny” i „świadczenie publiczne” w rozumieniu konstytucyjnym (s.32-37) w kontekście prawa daninowego. W tym obszarze znaczny fragment swoich przemyśleń i spostrzeżeń kieruje w stronę władztwa daninowego państwa, przeprowadzając cenną analizę poszczególnych pojęć łącznie z nawiązaniem do tak potrzebnych, w moim przekonaniu, unormowań administracyjno-prawnych z jednoczesnym utożsamieniem działalności BFG z realizacją zadań publicznych oraz interesu publicznego (s.43 i n. Rozprawy).

Bardzo ciekawe i nieodzowne z uwagi na postawioną tezę badawczą są także rozważania dotyczące charakteru prawnego składki jako rodzaju świadczenia pieniężnego nie posiadającego jednak wszystkich cech typowych dla podatku, opłaty publicznoprawnej, ani nawet składki typowej dla obowiązkowych ubezpieczeń społecznych lub obowiązkowych ubezpieczeń zdrowotnych. Przeprowadzone wywody pozwalają uznać za Kandydatką, że jest to rodzaj *quasi-daniny publicznej*.

Prowadzone w Rozdziale II zatytułowanym *Gwarantowanie depozytów i przymusowa restrukturyzacja jako podstawowe zadania Bankowego Funduszu Gwarancyjnego oraz źródła ich finansowania* rozważania, zaliczam do podstawowych z punktu widzenia przeprowadzonej charakterystyki działalności BFG. W pierwszej kolejności Kandydatka odnosi swoje rozważania do pełnego ukazania zakresu rynku finansowego w zestawieniu, co uznaję za znacznie trudniejsze, do działalności BFG. Za bardzo ciekawy należy uznać

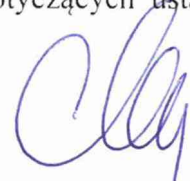


fragment związany z wykazaniem przenikania się współcześnie trzech obszarów, które Kandydatka nazywa prawnym, ekonomicznym i społecznym o charakterze ponadpaństwowym, co tłumaczy wymogami globalizacji (s.87). Słusznie argumentuje, że działalność rynku finansowego nie może odbywać się bez konieczności przestrzegania uwarunkowań funkcjonalnych i instytucjonalnych europejskiego rynku finansowego.

W dalszej części prowadzonej analizy Kandydatka koncentruje się na problematyce prawnej zadań realizowanych przez BFG w postaci gwarantowania depozytów i przymusowej restrukturyzacji eksponując słusznie fakt, że stanowią one fundamentalną wartość bezpiecznie funkcjonującego rynku finansowego. W tym aspekcie swoich rozważań słusznie wiąże konieczność finansowania realizacji zadań ze źródłami ich finansowania. Zaprezentowany przez nią podział źródeł, utworzony na podstawie obowiązującego ustawodawstwa pozwolił na wyodrębnienie i dokonanie charakterystyki: funduszy własnych BFG, funduszy gwarancyjnych banków, gwarancyjnych funduszy spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, funduszy przymusowej restrukturyzacji banków oraz funduszy przymusowej restrukturyzacji spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych (s.96-148 Rozprawy). W tym obszarze prowadzonej analizy zwraca także uwagę bardzo istotny, z punktu widzenia praktycznego, fragment odnoszący się do wskazania uprawnień uchwałodawczych Rady BFG w zakresie ustalania wysokości składek wnoszonych przez podmioty zobowiązane. Za istotne uznają przeprowadzenie rozważań odnoszących się do ustawowo określonych kompetencji Rady BFG związanych z wydawaniem decyzji w formie uchwał, które Kandydatka uznaje za niewłaściwe, uzasadniając to postawioną tezą składki jako *quasi* – daniny publicznej (s.153 Rozprawy).

Rozdziały III i IV Monografii zostały zbudowane w sposób analogiczny pod względem ich struktury, co należy ocenić pozytywnie biorąc pod uwagę ich zakres merytoryczny. Rozdział III zatytułowany *Składki na fundusz gwarancyjny banków i fundusz gwarancyjny spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych* i Rozdział IV *Składki na fundusz przymusowej restrukturyzacji banków i spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych* mają wspólny mianownik jakim jest ustawowo określony cel działania BFG - działalność gwarancyjna i kredytowa.

Odniesienie tych przejawów działalności do funkcjonowania banków i spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych Kandydatka obejmuje analizą i oceną przyjętych rozwiązań prawnych wraz ze wskazaniem mechanizmów ekonomicznych odnoszących się do składek wpłacanych na te fundusze. W Rozdziale III w ramach prowadzonej analizy Kandydatka odnosi się, w szczególności do unormowań prawnych dotyczących ustalania





poziomu środków objętych systemem gwarantowania depozytów w bankach i w spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych z uwzględnieniem poziomu środków systemu ich gwarantowania wraz z przeprowadzeniem oceny wysokości składek na te fundusze. Co istotne, dokonując wskazania metod wyznaczania składek uwzględniła nie tylko obowiązujące regulacje prawne w tym zakresie ale także pewne wielkości ekonomiczne (np. ryzyko, fazy cyklu koniunkturalnego (s.181-198 Rozprawy) z jednoczesnym wykazaniem (w układzie tabelarycznym, w ramach opracowania własnego) łącznych kwot składek odrębnie na fundusz gwarancyjny banków w latach 2017-2021 (s.191-192 Rozprawy) oraz fundusz gwarancyjny kas (s.197-199 Rozprawy). Jednocześnie Kandydatka zwraca uwagę na składki nadzwyczajne na fundusz z wykazaniem nieściśłości i wątpliwości w obszarze regulacyjnym. Jak słusznie wywodzi bowiem, mając na uwadze ideę oparcia finansowania działalności gwarancyjnej na składkach *ex ante*, wprowadzona składka nadzwyczajna pozostaje niespójna z tym założeniem gdyż obowiązek ich wniesienia przez podmioty zobowiązane może dotyczyć sytuacji szczególnych, w których będą składką *ex post*.

W Rozdziale IV na zasadzie analogii wobec Rozdziału III, analizie i ocenie zostały poddane obowiązujące regulacje prawne w zakresie składek na fundusz przymusowej restrukturyzacji banków i spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych. Niewątpliwie słusznie Kandydatka uznaje, że przeprowadzenie przymusowej restrukturyzacji wymaga odpowiednich nakładów finansowych potwierdzając, że ustawodawca wprowadził system gromadzenia środków na funduszu przymusowej restrukturyzacji umożliwiając finansowanie zadań BFG w zakresie stosowania zagwarantowanych ustawowo mechanizmów *resolution*. Kandydatka także w systemie tabelarycznym jak ma to miejsce w Rozdziale poprzednim pracy, wskazuje łączną kwotę składek na fundusz przymusowej restrukturyzacji odpowiednio: banków (firm inwestycyjnych i oddziałów) banków zagranicznych (s.223-224 Rozprawy) oraz kas (s.228-229 Rozprawy). Ponadto analogicznie jak poprzednio przeprowadza analizę i ocenę regulacji prawnych wprowadzających możliwość nałożenia obowiązku wnoszenia składek nadzwyczajnych także na ten fundusz.

Rozdział V Monografii zatytułowany *Zasady i tryb wnoszenia składek na rzecz funduszu środków gwarantowanych oraz funduszu przymusowej restrukturyzacji* stanowi naturalną konsekwencję kwestii omówionych w poprzednich Rozdziałach. Po omówieniu niezbędnych, w moim przekonaniu, zagadnień formalno-prawnych, Kandydatka dokonuje kompleksowego omówienia mechanizmu poboru składek. Swoją uwagę koncentruje na składkach wnoszonych w formie zobowiązań do zapłaty, wskazując na skutki prawne

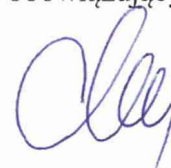


przyjętego unormowania. W tym zakresie zwraca uwagę na złożoność badanego zagadnienia, wskazując na skutki prawne i faktyczne występujące zarówno po stronie BFG, jak i podmiotów zobowiązanych.

Za wartość dodaną wynikającą z treści tego Rozdziału uważam wyeksponowanie uprawnienia BFG do wezwania do zapłaty składki w formie zobowiązania wprowadzonego do polskiego ustawodawstwa na wzór unijny. Jak wykazuje Kandydatka, ustawodawca krajowy wzorując się na systemie unijnym zmodyfikował cechy tych składek i ich elementy. Jak wskazuje Kandydatka zamiast „nieodwołalnego charakteru” tego zobowiązania, występuje „nieodwołalna blokada” i „nieodwołalne pełnomocnictwo” (s.295 Rozprawy), co inaczej kwalifikuje tę składkę oraz może wywoływać odmienne skutki prawne. Co więcej przyjęte przez Kandydatkę trafne spostrzeżenia zdeterminowały podjęcie próby zdefiniowania tzw. obowiązku *quasi* - daninowego (składkowego) z wykorzystaniem istotnych cech obowiązku podatkowego oraz zobowiązania podatkowego.

Rozdział VI - ostatni *Analiza ilościowa i wartościowa podstawowej działalności Bankowego Funduszu Gwarancyjnego w latach 2016-2019* wieńczy prowadzone uprzednio rozważania. Jak wynika z tytułu Rozdziału ma on charakter empiryczny, gdyż opiera się o dane zawarte w Raportach Rocznych Funduszu oraz sprawozdaniach finansowych z działalności BFG. Celem analizy tych dokumentów jak uzasadnia Kandydatka, jest wykazanie jak na przestrzeni lat realizowane były zadania BFG w ramach gwarantowania depozytów (jako zadanie pierwotne) oraz przymusowej restrukturyzacji (s.298 Rozprawy). Cel ten w mojej ocenie został w pełni osiągnięty. Kandydatka nie tylko bowiem, poddała analizie dane wynikające ze wskazanych dokumentów ale także na ich podstawie zidentyfikowała i wskazała rozbieżności terminologiczne, jakie wyłaniają się na gruncie polskiego ustawodawstwa. Na podstawie kompleksowej prezentacji danych statystycznych wskazała wartości dokonywanych wypłat środków gwarantowanych w latach 1995-2020, które uznała za stabilne, poza jednym wyjątkiem upadłości Banku Spółdzielczego w Grębowie skutkującym uruchomieniem przez BFG środków na wypłaty dla deponentów tego banku (s.327 Rozprawy).

Na szczególne podkreślenie zasługuje Zakończenie (s.329-346 Rozprawy) omawianej Monografii. Kandydatka w pełni zidentyfikowała problem badawczy dotyczący statusu prawnego składek wnoszonych na rzecz BFG, wykazując przy tym (i słusznie), że jest to zagadnienie szerokie, generujące kolejne powiązane ze sobą ważne problemy. Przeprowadzone badania umożliwiły nie tylko ustalenie statusu prawnego i znaczenia składek pobieranych na rzecz BFG, ale także doprowadziły do wskazania w obowiązującym

 10

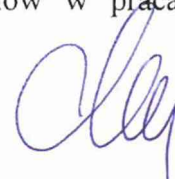
ustawodawstwie niedoskonałości, głównie w postaci rozbieżnych i niejasnych regulacji, jak i unormowań niespójnych (nawet luk prawnych). Przeprowadzone badania, dzięki postawionym celom badawczym, pozwoliły zwrócić uwagę na potrzebę zmian legislacyjnych, zmierzających do tego, aby obowiązujący w obszarze gwarantowania depozytów i przymusowej restrukturyzacji zespół norm i mechanizmów zapewniał bezpieczeństwo i stabilność w pełnym zakresie.

**Reasumując, recenzowaną Monografię wskazaną przez Kandydatkę jako osiągnięcie naukowe będące podstawą ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego, oceniam jako interesujące, wartościowe a nadto oryginalne opracowanie naukowe. O jego oryginalności naukowej, a w rezultacie – w znacznym wkładzie twórczym Kandydatki w rozwój dyscypliny naukowej – nauki prawne, przesądzają moim zdaniem, zaproponowane autorskie metody wielopłaszczyznowej analizy pojęcia składek na Bankowy Fundusz Gwarancyjny oraz nowatorskie ujęcie zadań realizowanych przez BFG wraz z przeprowadzoną kompleksową analizą działalności tej instytucji. W mojej ocenie recenzowana Monografia naukowa nie tylko porządkuje i systematyzuje dotychczasową wiedzę na ten temat ale przede wszystkim stanowi bazę dla ustalenia faktycznej roli BFG w polskim systemie bankowym.**

#### **4. Ocena pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych realizowanych także w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej, w szczególności zagranicznej Kandydatki**

Za najważniejsze osiągnięcie naukowe, po otrzymaniu stopnia naukowego doktora nauk prawnych w dyscyplinie prawo, Kandydatka wskazała Monografię nt. *Status prawny składek wnoszonych na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego*, C.H.Beck 2021, ss.350. ISBN 978-83-8235-325-9, recenzenci wydawniczy: dr hab. Andrzej Gorgol, prof. UZ oraz dr hab. Marek Zdebel.

Oprócz przedstawionej wyżej Monografii, do osiągnięć naukowo - badawczych po uzyskaniu stopnia doktora nauk prawnych Kandydatka zaliczyła (łącznie z opublikowaną monografią habilitacyjną): 42 opublikowane prace o niejednorodnym charakterze. Katalog publikacji obejmuje: 2 monografie jednoautorskie, 1 monografię we współautorstwie, opracowanie merytoryczne wybranych artykułów do komentarzy (praca zbiorowa), opracowanie rozdziału do 1 komentarza, 12 artykułów naukowych opublikowanych w języku polskim, 1 artykuł opublikowany w języku angielskim, 1 artykuł w języku angielskim opublikowany w materiałach konferencyjnych, 12 rozdziałów w pracach

 11

zbiorowych, 5 rozdziałów w pracach zbiorowych w języku obcym (angielskim i czeskim), 3 redakcje monografii, opracowanie haseł do 2 tomów Wielkiej Encyklopedii Prawa (praca zbiorowa).

Jak deklaruje Kandydatka, jej zainteresowania naukowe dotyczą prawa rynku finansowego, a przede wszystkim prawa bankowego oraz wybranych zagadnień prawa podatkowego i prawa finansów publicznych. Jej dorobek po uzyskaniu stopnia doktora można ująć w następujących obszarach badawczych: pierwszy - Prawo bankowe ze szczególnym uwzględnieniem ochrony deponenta na rynku finansowym; drugi - Rola i funkcje Narodowego Banku Polskiego i jego znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa i stabilności państwa; trzeci - Wybrane aspekty prawa podatkowego; czwarty - Wybrane aspekty prawa finansów publicznych.

Pierwszy obszar badawczy obejmuje wybrane zagadnienia dotyczące regulacji prawa bankowego, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony deponenta na rynku bankowym. Badaniami zostały objęte regulacje ustawy Prawo bankowe oraz m.in.: ustawy o kredycie hipotecznym, ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów i przymusowej restrukturyzacji. Celem prowadzonych badań w tym obszarze było przede wszystkim zwrócenie uwagi na przysługujące klientom banków, tj. deponentom (posiadaczom rachunków bankowych) uprawnienia oraz na szeroko rozumianą ochronę tego deponenta na rynku usług bankowych. W tym zakresie tematycznym można wskazać na następujące opracowania: „Rozporządzenie wkładem własnym - dyspozycja na wypadek śmierci”, *Przedsiębiorczość i Zarządzanie* 2016, tom XVII, z.8, cz.III, s.159-171; „Szczególna rola kredytów mieszkaniowych na rynku usług bankowych”, (w:) E.Kowalewska (red.), *Współczesne problemy bankowości i sektora finansów publicznych*, Tom II, Wydawca Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2016, s. 81-96; „Odwrócony kredyt hipoteczny - fikcja czy realna szansa na lepsze życie seniora?” (w:) E.Klamut (red.), *Terapia finansów, Przedsiębiorczość i Zarządzanie* 2017, t.17, z.8, cz.3.

Wskazując na drugi obszar zainteresowań Kandydatki należy uwzględnić prowadzenie przez nią badań odnośnie roli i zadań, jakie na gruncie obowiązującego ustawodawstwa realizuje Narodowy Bank Polski pełniąc m.in. funkcję centralnej bankowej instytucji dewizowej, funkcję banku państwa, który odpowiada za realizację polityki pieniężnej, a także funkcję nadzorczą nad systemami płatniczymi. Prowadzone analizy służyły ukazaniu Narodowego Banku Polskiego, jako szczególnej instytucji, która odgrywa kluczową rolę w systemie finansowym państwa znajdującym umocowanie do swojego działania



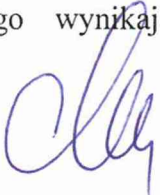
12

w konstytucyjnym porządku prawnym. Na tle prowadzonej analizy można wskazać, w szczególności na następujące pozycje bibliograficzne Kandydatki: „Narodowy Bank Polski jako centralna bankowa instytucja dewizowa" (w:) D.Zarzecki (red.), Czas na pieniądź. Zarządzanie finansami. Rynek kapitałowy i zarządzanie wartością, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego. Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia 2016, nr 1(79), s.679-686; „Instrumenty polityki pieniężnej w działalności Narodowego Banku Polskiego" (w:) W.Bożek, E.Kowalewska (red.), Bank i pieniądź w Polsce i na świecie, Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2017, ISBN 978-83-945471-3- 4, s.179-192 (współautor: P.Klepacka), „Zakres i znaczenie wykonywania przez Narodowy Bank Polski nadzoru systemowego nad systemami płatniczymi", Studia Prawnicze KUL 2020, nr 3 (83), s.213-235; „Miejsce i rola Narodowego Banku Polskiego w konstytucyjnym porządku prawnym", (w:) M.Bogucka-Felczak (red.), Finanse publiczne a Konstytucja, Wydawnictwo Poltext, Warszawa 2020, s.407-418; „Significance and scope of the exchange control in the Polish legal system", 5th International Multidisciplinary Scientific Conference on Social Sciences & Arts SGEM 2018, Modern Science. Conference Proceedings, Vol.5 Political Sciences. Law, Issue 1.2, Albena Co. Sofia Bułgaria 2018, s.779-786, „The Role of the Central Bank in Foreign Exchange Inspection in Selected Countries of the European Union - as seen in the Example of Poland, the Czech Republic and Germany", Review of European and Comparative Law 2021, Vol.45, Issue 2, p.183- 206.

Odnosząc się do obszaru trzeciego zainteresowań Kandydatki tj. Wybranych aspektów prawa podatkowego należy zwrócić uwagę na wiodącą tematyką związaną z regulacjami podatku rolnego uzupełnianą rozważaniami dotyczącymi wybranych problemów ogólnego prawa podatkowego i opodatkowaniem niektórych rodzajów działalności gospodarczej. Ponadto, w jednym opracowaniu dokonała identyfikacji cech zawodu doradcy podatkowego, jako rodzaju doradztwa finansowego. W ramach tego obszaru badawczego Kandydatki można wymienić, w szczególności następujące pozycje publikacyjne jej autorstwa albo napisane we współautorstwie: „Opodatkowanie usług świadczonych przez przedsiębiorstwa turystyczne" (w:) W.Bożek (red.), System podatkowy w Polsce. Jego rola i znacznie w procesach gospodarowania, Wydawca Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2016, s.183-196 (współautor: B.Wierzbicka Uniwersytet Gdański); „RODO w sprawach z udziałem podatnika - zarys problemu" (w:) K.Flaga-Gieruszyńska, J.Gołaczyński (red.), Ochrona danych osobowych w postępowaniach sądowych i przed organami administracji publicznej, Wolters Kluwer, Warszawa 2019, s.200-223 (współautor P.Mańczyk Uniwersytet Szczeciński); „Status prawny rodzinnych gospodarstw rolnych oraz

ich znaczenie w rozwoju rolnictwa", *Przedsiębiorczość i Zarządzanie* 2018, tom XIX, z.7, cz.III, s.85-97; „Doradztwo finansowe na przykładzie zawodu doradcy podatkowego”, *Przedsiębiorczość i Zarządzanie* 2019, tom XX, z.1, cz.I, s.157-168; „Cadastral Tax in the European on the example of France” (w:) P.Smoleń (red.), *Selected issues in taxation and tax authorities in Central Europe*, Wydawnictwo KUL, Lublin 2016, s.32-332 (współautor P.Mańczyk Uniwersytet Szczeciński); „Zdeněni prijmu v zemedelstvi w Polsku a Ceske republice - koparativistika” (w:) P.Mrkyvka, D.Czudek, J.Valdhans (red.), *Days od law 2016, Cast II, Rekodifikace dani z prijmu (90 letod Englisovy danove refermy)*, Masaryka University, *Acta Universitatis Brunensis. Iuridica* vol.583, Brno 2017, s.82-96 (współautor P.Buława); „Organie farming in Poland - the legal framework and methods of financial aid” (w:) M.Burzec, P.Smoleń (red.), *Essential problems with taxation of agriculture*, Wydawnictwo KUL, Lublin 2017, s.383-397.

Ostatnim czwartym z deklarowanych przez Kandydatkę obszarów zainteresowań naukowych są Wybrane aspekty prawa finansów publicznych. W tym obszarze tematycznym koncentruje się na dwóch głównych aspektach: finansowania zadań z zakresu ochrony środowiska oraz funkcjonowaniu jednostek samorządu terytorialnego i poszukiwaniu źródeł finansowania niektórych zadań realizowanych przez te jednostki. W tym obszarze tematycznym można wskazać na współautorską monografię (współautor A.Barczak) pt. „Zadania samorządu terytorialnego w ochronie środowiska. Aspekty materialne i finansowe”, Wolters Kluwer, Warszawa 2015; „Działania podejmowane na rzecz rodziny przez samorząd województwa zachodniopomorskiego” (w:) K.Święch-Kujawska (red.), *Realizacja i finansowanie zadań podejmowanych przez jednostki samorządu terytorialnego na rzecz rodziny*, Uniwersytet Szczeciński 2017, s.131-144; „Obowiązek działania na rzecz zapewnienia jednolitego stosowania przepisów ustawy o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych w kontekście niedookreślonego charakteru zasad wymiaru kar za jej naruszenie”, *Acta Iuris Stetinensis* 2017, nr 1(17), s.93-108 (współautor: W. Bożek Uniwersytet Szczeciński); „Spravn trestani ve fi naněnim pravu v polskem pravnim radu, VI. část kapitola 10” (w:) Katerina Frumarova a kolektiv (red.), *Spravni trestani*, Wydawnictwo Leges, Praha 2017, s.338-350 (współautor M.Burzec z KUL); opracowanie komentarza do przepisów art. 76-78, 85, 89-91, 92-94, 115, 174-176 (w:) „Ustawa o finansach publicznych. Komentarz”, Z.Ofiarski (red.), Warszawa 2019, wyd.1 i wyd.2, Warszawa 2020; „Ograniczenia w zaciąganiu zobowiązań przez JST na gruncie art.91 ustawy o finansach publicznych” (w:) J.Gliniecka, Sz.Obuchowski, T.Sowiński (red.), *Wyzwania dla jednostek samorządu terytorialnego wynikające*

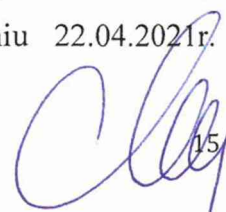
 14

z nowelizacji ustaw: o finansach publicznych i o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, CeDeWu, Warszawa 2021, s.143-153.

Do innych osiągnięć naukowych, poza wskazanymi publikacjami naukowymi, można zaliczyć również aktywność Kandydatki realizowaną w więcej niż jednej uczelni w ramach współpracy z Katedrą Prawa Finansowego na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego - w 2019r. i w 2021r. oraz współpracy z pracownikami naukowymi Wydziału Zarządzania Uniwersytetu Gdańskiego w latach 2016-2017.

W ramach współpracy z Katedrą Prawa Finansowego na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego Kandydatka prowadziła własne badania naukowe, których celem było wykazanie szczególnej funkcji jaką realizuje Narodowy Bank Polski, tj. funkcji centralnej bankowej instytucji dewizowej w ujęciu rynkowym i wskazanie na jej znaczenia dla rozwoju gospodarczego. Ponadto badaniami objęła zagadnienia dotyczące bezpieczeństwa na rynku finansowym, a w szczególności instytucjonalne ramy tego bezpieczeństwa. Jak deklaruje Kandydatka, jej współpracę z Uniwersytetem Wrocławskim zainaugurował udział w IV Wrocławskiej Międzynarodowej Konferencji Prawa Finansowego i Finansów Publicznych "Regulacje prawa finansów publicznych a rozwój gospodarczy", która odbyła się 23 listopada 2018r. Spotkanie na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego wzbogaciła dwudniową kwerendą biblioteczną. W ramach obszaru tematycznego dotyczącego funkcjonowania banku centralnego w Polsce, Kandydatka zaprezentowała wyniki badań prowadząc wykłady dla studentów niestacjonarnych na kierunku Administracja Wydziału Prawa Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego, nt. Kontrola dewizowa wykonywana przez Narodowy Bank Polski (wykład odbył się *on-line*) oraz Rola i zadania Narodowego Banku Polskiego (wykład odbył się *on-line*).

Prowadząc badania naukowe w obszarze dotyczącym bezpieczeństwa na rynku finansowym Kandydatka zainicjowała wymianę doświadczeń i współpracę kół naukowych, tj. Koła Naukowego Prawa Finansowego FiskUS z Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Szczecińskiego, (którego jest opiekunem) i Koła Naukowego Prawa Finansowego Fiscus z Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego. Była organizatorem, w dniu 6.12.2019r. Międzyuczelnianej Sesji Naukowej pt. „Wybrane zagadnienia prawa finansowego - budżet państwa, budżet JST, system podatkowy, system bankowy” cz.1, zorganizowanej na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego wygłaszając także referat nt. „Instytucjonalne ramy bezpieczeństwa finansowego na rynku finansowym”. Ponadto w dniu 22.04.2021r.



zorganizowała Międzyuczelnianą Sesję Naukową pt. „Wybrane zagadnienia prawa finansowego - budżet państwa, budżet JST, system podatkowy, system bankowy” cz.2, zorganizowanej na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Szczecińskiego (spotkanie odbyło się *on-line*), podczas której pełniła również funkcję moderatora dyskusji.

Jako aktywność poza własną jednostką naukową należy wskazać również na wielokrotne kwerendy biblioteczne Kandydatki. Odbywały się one zarówno podczas pobytu na Uniwersytecie Wrocławskim ale także podczas udziału w konferencjach międzynarodowych, np. w Brnie i w Ołomuńcu (Czechy). Kwerendę biblioteczną przeprowadziła także podczas wyjazdów studyjnych ERASMUS+ w Berlinie i w Lizbonie, tj. w Hochschule Für Wirtschaft Und Recht w Berlinie (w 2017r.) oraz na Universidade de Lisboa (w 2019r.).

Istotne dla wykazania działalności naukowej Kandydatki jest wskazanie jej udziału w Konferencjach naukowych zarówno polskich, jak i zagranicznych. W sumie brała czynny udział w 20 krajowych konferencjach naukowych, w tym w 4 przed uzyskaniem stopnia doktora nauk prawnych i 16 po otrzymaniu stopnia. Brała także udział czynny w konferencjach międzynarodowych: w 2 przed uzyskaniem stopnia i 5 po. Była także uczestnikiem w 21 wydarzeniach naukowych: konferencjach naukowych, Kongresach i webinarach.

**Reasumując, moja ocena pozostałego dorobku naukowo-badawczego dr Ewy Kowalewskiej – jako wypadkowa zaprezentowanych powyżej analiz cząstkowych - jest również pozytywna. Dotyczy zarówno oceny poziomu naukowego publikacji Kandydatki, jak i jej aktywności konferencyjnej i projektowej.**

##### **5. Ocena osiągnięć dydaktycznych, organizacyjnych, popularyzujących naukę oraz z zakresu współpracy Kandydatki z podmiotami otoczenia zewnętrznego**

Charakteryzując osiągnięcia dydaktyczne Kandydatki należy wskazać, że od początku jej zatrudnienia na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Szczecińskiego prowadziła i prowadzi zajęcia dydaktyczne na następujących kierunkach: Prawo, Administracja, Ekonomiczno-prawny, Prawo służb mundurowych, Prawo Internetu i Ochrony Informacji. Są to ćwiczenia i wykłady z następujących przedmiotów: Prawo finansowe (ćwiczenia), Prawo i postępowanie podatkowe (ćwiczenia), Prawo bankowe (ćwiczenia), Prawo obrotu instrumentami finansowymi (ćwiczenia), Prawo bankowe w obrocie elektronicznym (wykład), Pieniądz elektroniczny (wykład), Podstawy wspólnotowego i międzynarodowego prawa podatkowego (wykład i ćwiczenia), Ogólne prawo podatkowe (ćwiczenia), Prawo dewizowe (wykład), Aspekty finansowania służb mundurowych (wykład).



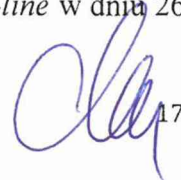
16



Ponadto w roku akademickim 2019-2020 prowadziła seminarium dla 11 studentów na I stopniu studiów na kierunku Ekonomiczno-prawnym. Wszyscy seminarzyści obronili prace dyplomowe w okresie czerwiec-wrzesień 2020r. Od września 2021 r. pełni funkcję promotora pomocniczego w przewodzie doktorskim Pani mgr Zuzanny Tokarzewskiej-Żarny, nt. „Egzekucja sądowa z nieruchomości jako sposób egzekucji świadczeń pieniężnych”. W latach 2017-2020 prowadziła zajęcia z przedmiotu Prawo dewizowe na studiach podyplomowych - Doradztwo i rachunkowość podatkowa, organizowanych na Uniwersytecie Szczecińskim, na Wydziale Nauk Ekonomicznych i Zarządzania (obecnie Wydział Ekonomii, Finansów i Zarządzania). Od stycznia 2022r. prowadzi zajęcia z przedmiotu Finansowe aspekty prawa ochrony środowiska na studiach podyplomowych - Prawo ochrony środowiska, którego organizatorem jest Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Szczecińskiego. Od 2017r. jest także wykładowcą w Okręgowej Izbie Radców Prawnych w Szczecinie, gdzie prowadzi zajęcia z przedmiotu Odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych" dla aplikantów radcowskich. Od 2019r. jest wykładowcą w Okręgowej Izbie Notarialnej w Szczecinie, prowadząc zajęcia z przedmiotów Prawo bankowe i Prawo papierów wartościowych.

Dodatkowo, jak wykazuje Kandydatka w dniu 6.12.2019r. podczas Międzyuczelnianej Sesji Naukowej na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego wygłosiła wykład pt. „Instytucjonalne ramy bezpieczeństwa finansowego na rynku finansowym”. Prowadziła również wykłady dla studentów niestacjonarnych na kierunku Administracja na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego w dniu 1.04.2021r. nt. Kontrola dewizowa wykonywana przez Narodowy Bank Polski oraz w dniu 22.04.2021r. nt. Rola i zadania Narodowego Banku Polskiego. Wykłady odbyły się *on-line*. W 2021r. wzięła udział w projekcie ogólnouniwersyteckim Strefa Nauki, w ramach którego dwukrotnie prowadziła warsztaty dla studentów Uniwersytetu Szczecińskiego pt. „Metodologia badań własnych” oraz konsultacje indywidualne - czerwiec 2021r. i październik 2021r. - druga edycja tego projektu otrzymała dofinansowanie w ramach zadania publicznego Ministerstwa Edukacji i Nauki „Organizowanie i animowanie działań środowiska akademickiego”.

Organizowała również i prowadziła w 2021r. warsztaty dla studentów Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Szczecińskiego, członków Koła Naukowego Prawa Finansowego FiskUS, dotyczące pisania artykułów naukowych. Na zaproszenie Koła Naukowego Prawa i Administracji "IUSTITIA" z Górnośląskiej Wyższej Szkoły Handlowej wygłosiła wykład nt. „Instytucjonalne ramy bezpieczeństwa finansowego”. Wykład odbył się *on-line* w dniu 26

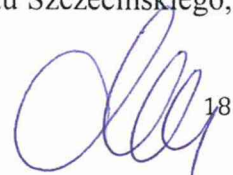


marca 2021r. Kandydatka wygłosiła także wykład dla uczniów pt. „Czy powierzone bankom środki pieniężne są bezpieczne?”. Wykład odbył się *on-line* w dniu 21 czerwca 2021r.

W ramach aktywności organizacyjnej Kandydatki należy wskazać na organizowanie Ogólnopolskich Konferencji Naukowych Studenckich Kół Naukowych Finansów i Prawa Finansowego w latach 2014-2019 na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Szczecińskiego w ramach których pełniła funkcję przewodniczącej lub członka komitetu organizacyjnego. Przygotowane przez nią Konferencje dotyczyły: Współczesnych problemów bankowości i sektora finansów publicznych; Systemu podatkowego w Polsce - jego roli i znaczenia w procesach gospodarowania; Finansowo-prawnych aspektów działalności sportowej; Banku i pieniądza w Polsce i na świecie (aspekty prawne); Danin publicznych w Polsce i innych krajach Europy; Przemian prawnych i ekonomicznych w Polsce; Zarządzania finansami państwa i jednostek samorządu terytorialnego; Informa(tyza)cji. Internetu. Świata wirtualnego; Inkluzji społecznej osób z niepełnosprawnościami.

Dodatkowo Kandydatka wykazuje pełnienie następujących funkcji w ramach zatrudnienia w Uniwersytecie Szczecińskim: członek Rady Naukowej Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Szczecińskiego - od 2015r.; opiekun Koła Naukowego Prawa Finansowego FiskUS - od 2014 r.; Sekretarz w Zespole ds. jakości i kształcenia na kierunku ekonomiczno-prawnym – od 2015r.; opiekun I roku na studiach I stopnia na kierunku ekonomiczno-prawnym; członek Komisji skrutacyjnej Rady Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Szczecińskiego (w latach 2018-2019); członek Komisji rekrutacyjnej na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Szczecińskiego (rok akademicki 2019-2020); Zastępca redaktora naczelnego czasopisma *Studia Administracyjne* - od 2020r.; Zastępca redaktora naczelnego czasopisma *Acta Iuris Stetinensis* - od 2020r.; Koordynator Zespołu Akademia Młodego Prawnika - od 2021r.; Koordynator Sekcji finansowej Kliniki Prawa - od 2021r.

Za swoją działalność na Wydziale Prawa i Administracji w Uniwersytecie Szczecińskim otrzymała następujące nagrody: w 2017r. - Nagrodę Rektora Uniwersytetu Szczecińskiego II stopnia za osiągnięcia naukowe; w 2021r. - Nagrodę Rektora Uniwersytetu Szczecińskiego II stopnia za osiągnięcia naukowe; Nagrodę w programie *Santander Universidades* dla społeczności akademickiej, którą otrzymała w dniu 1 grudnia 2021r. za działalność podejmowaną w ramach wspierania studenckiej społeczności akademickiej. Ponadto Monografia pt. „*Zadania samorządu terytorialnego w ochronie środowiska. Aspekty materialne i finansowe*”, Wolters Kluwer, Warszawa 2015, napisana przez Kandydatkę we współpracy z A.Barczakiem z Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Szczecińskiego,



18


została nominowana w 2016 roku do Nagrody Peta w ramach corocznej Międzynarodowej Konferencji „Czas na pieniądź” Zarządzanie Finansami, Kołobrzeg 2016r.

W ramach działalności popularyzującej naukę, Kandydatka wskazuje na udzielane przez nią wsparcie metodologiczne, opiekę merytoryczną nad studentami członkami KN FiskUS. Pod jej opieką studenci przygotowują się do konkursów osiągając sukcesy w tym zakresie. W 2016r. jeden ze studentów został laureatem Ogólnopolskiego Konkursu na głosę z prawa podatkowego; w 2021r. dwóch studentów otrzymało wyróżnienie w Ogólnopolskim Konkursie na głosę z prawa podatkowego. Obecnie Kandydatka przygotowuje członków KN FiskUS do udziału w Konkursie Uniwersyteckim „Laur Przedsiębiorczości”.

W ramach działań popularyzujących naukę brała udział w projekcie Strefa Nauki w 2021r., a w latach 2015-2016 w Dniach Nauki organizowanych na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Szczecińskiego (dalej także WSPiA US), gdzie wraz ze studentami KN FiskUS przygotowała wystąpienia i warsztaty o charakterze otwartym. Współorganizowała także w 2020r. I edycję Konkursu prawa finansowego, a w 2021r. II edycję Konkursu prawa finansowego, skierowany do studentów Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Szczecińskiego. W 2015r. współorganizowała Konkurs z prawa rynku kapitałowego, skierowany do studentów Wydziału Prawa i Administracji US.

Pełniąc funkcję Kierownika Zespołu Badawczego Prawa Finansowego współorganizowała spotkania o charakterze dydaktyczno-naukowym i jednocześnie popularyzującym naukę. Były to spotkania z: Koordynatorem Regionalnego Programu Edukacyjnego Nowoczesne Zarządzanie Biznesem, pt. „Bezpieczeństwo w cyberprzestrzeni”; Zastępcą Naczelnika Wydziału Kasowo-Skarbowego Oddziału Okręgowego Narodowego Banku Polskiego w Szczecinie, pt. „Rozpoznawanie autentyczności znaków pieniężnych”; Koordynatorem Regionalnego Programu Edukacyjnego Nowoczesne Zarządzanie Biznesem, pt. „Wiarygodność finansowa - co można zyskać?”; ekspertem zajmującym się technologiami IT, pt. „Współczesna bankowość elektroniczna i pieniądź elektroniczny od strony technologii”.

W latach 2018-2019 Kandydatka brała udział w projekcie międzyuczelnianym o zasięgu ogólnopolskim pt. „Szkola bankowości i finansów”, który był cyklem 9 multimedialnych warsztatów na 9 uczelniach w Polsce. Współorganizatorem tego projektu był także WPiA US. Podczas ostatniego IX seminarium pt. „Czy możliwy jest świat bez pieniędzy?”, które odbyło się w dniu 16 stycznia 2019r. na WPiA US, wygłosiła referat na temat: „Wybrane zagadnienia regulacji prawa bankowego i nadzoru nad rynkiem finansowym w kontekście praktyki ochrony klientów sektora bankowego”.



19

Jest także członkiem zespołu zarządzającego projektem "Uniwersyteckie Centrum Wiedzy Dostępności w Szczecinie" wyłonionego w konkursie Narodowego Centrum Badań Rozwoju nr projektu: POWR.03.05.00-00-CW03/20 (okres realizacji: 1.5.2021-31.8.2023) oraz bierze udział w projekcie edukacyjnym finansowanym ze środków Narodowego Banku Polskiego „Emocje czy wiedza? - zrozumieć gospodarkę”, przypisana rola to: nadzór i koordynacja merytoryczna. Projekt realizowany przez Stowarzyszenie Kultury Sportowej Klub Sportowy WATAHA. Termin realizacji od 1.09.2021 r. do 20.12.2021r. (projekt ukończony).


W tym miejscu warto wspomnieć, że w ramach samorozwoju i poszerzania swojej wiedzy Kandydatka odbyła także cykl szkoleń: z zakresu przedstawiania efektów prac naukowych oraz nowoczesnych form prezentowania, podczas wygłaszania wystąpień, wykładów i innych form aktywności badawczo-dydaktycznej", które odbyło się w dniu 18 grudnia 2019r. w Szczecinie; "Czasopisma naukowe oraz narzędzia pracy badacza", które odbyło się w dniu 15 stycznia 2021r. (w trybie zdalnym); „Jak zakładać i efektywnie prowadzić i rozwijać czasopismo naukowe", które odbyło się w dniu 21 stycznia 2021r. (w trybie zdalnym); Szkolenie *e-learningowe* „Przeciwdziałanie lobbingsowi i dyskryminacji", które odbyło się w dniu 10 marca 2021 r.; Szkolenie pt. „Wykorzystanie nowoczesnych technologii w procesie dydaktycznym", które odbyło się w dniach 29-30 września 2021r. w Szczecinie; Szkolenie pt. „Finansowanie periodyków naukowych w ramach ministerialnego programu: Rozwój czasopism naukowych", które odbyło się w dniu 15 października 2021r. (w trybie zdalnym).

Działalność Kandydatki przejawia się także w ramach jej współpracy z otoczeniem. Jako opiekun Koła Naukowego FiskUS oraz Kierownik Zespołu Badawczego Prawa Finansowego z Narodowym Bankiem Polskim Oddział Okręgowy w Szczecinie; w ramach Programu Nowoczesne Zarządzanie Biznesem - który powstał z inicjatywy Związku Banków Polskich przy wsparciu Krajowej Izby Rozliczeniowej; Tele Cardio Sp. z o.o. Sp. k., Fundacją Biznes Innowacje Networking.

**Reasumując, oceniam jednoznacznie pozytywnie także ten aspekt aktywności Kandydatki, dotyczący jej osiągnięć dydaktycznych, organizacyjnych, popularyzujących naukę oraz z zakresu współpracy z podmiotami otoczenia zewnętrznego.**

## **6. Ocena współpracy międzynarodowej Kandydatki**

Dokonując oceny współpracy międzynarodowej Kandydatki należy podkreślić w pierwszej kolejności jej czynny udział w 7 Międzynarodowych Konferencjach naukowych, w tym w dwóch przed uzyskaniem stopnia naukowego doktora oraz pięciu po uzyskaniu stopnia. Dwie pierwsze to: Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Zarządzanie

 20

Finansami", Kołobrzeg 22-24 kwietnia 2014r. i Międzynarodowa Konferencja Naukowa „International Conference on Management, banking and Finance”, Warszawa 12-13 czerwca 2014r. Kolejne, w których Kandydatka wzięła czynny udział poprzez wygłoszenie referatu to: XVII Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Zarządzanie Finansami”, Kołobrzeg 20-22 kwiecień 2016r.; XVIII Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Zarządzanie Finansami”, Kołobrzeg 29-31 marca 2017r.; Międzynarodowa Konferencja „TELEMEDYCYNA 2017. Nowoczesna ochrona zdrowia”, Szczecin 19-20 kwietnia 2017r.; Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Finanse Publiczne a Konstytucja”, Łódź 18 października 2019r. oraz XXII Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Zarządzanie Finansami”, Kołobrzeg 17-19 listopada 2021r.

W ramach umiędzynarodowienia swojej działalności konieczne jest aby wspomnieć także o jej udziale w konferencjach organizowanych za granicą, m.in.: w X International Conference Days of Law 2016, Brno 10-11 listopada 2016r.; w Olomoucké právnické dny 2017r., Wydział Prawa Uniwersytetu w Ołomuńcu, 8-19 maja 2017r.; w Olomoucké právnické dny 2018, Wydział Prawa w Ołomuńcu, 24-25 maja 2018r.

Na wspomnienie zasługuje także wskazanie udziału Kandydatki w programie Polish-Turkish Workshop: European Higher Education Area (EHEA) in The Current Practice. The Social Dimension And Equal Opportunities w dniach 22 do 26 kwietnia 2013r. oraz jej dwukrotny udział w programie ERASMUS+: w dniach 06.06-11.06.2016r. w Hochschule Für Wirtschaft Und Recht w Berlinie oraz w dniach 21-28.06.2019r. w Alameda da Universidade Lisbo w Lizbonie.

Od 26 listopada 2021r. jest członkiem Międzynarodowego Stowarzyszenia *International Law Association*.

**Podsumowując, wskazane dokonania Kandydatki w tym obszarze pracy naukowej pozytywnie oceniam aspekt umiędzynarodowienia aktywności naukowej i dydaktycznej Kandydatki do stopnia naukowego doktora habilitowanego.**

## **7. Wniosek końcowy**

Zgodnie z art.219 ust.1 Ustawy z dnia 20 lipca 2018r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz.U. z 2022 r., poz. 574 ze zm.), stopień doktora habilitowanego nadaje się osobie, która:

1) posiada stopień doktora;



21

2a) posiada w dorobku osiągnięcia naukowe albo artystyczne, stanowiące znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny, w tym co najmniej jedną monografię naukową wydaną przez wydawnictwo, które w roku opublikowania monografii było ujęte w wykazie wydawnictw sporządzonym przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki;

3) wykazuje się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.

W przedmiotowym postępowaniu habilitacyjnym wymienione warunki zostały spełnione. Po szczegółowej analizie dorobku Kandydatki dr Ewy Kowalewskiej do stopnia naukowego doktora habilitowanego, dokonanej w różnych aspektach, tj. naukowo-badawczym, dydaktyczno-organizacyjnym, a także w zakresie popularyzacji nauki oraz współpracy międzynarodowej, jednoznacznie pozytywnie oceniam przedmiotowy dorobek, jako spełniający kryteria merytoryczne i formalne w postępowaniu o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego. Tym samym rekomenduję nadanie dr Ewie Kowalewskiej stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie nauki prawne.

Dr hab. Elżbieta Feret, prof. UR

